



STATENS SIVILRETTSFORVALTNING

Justis- og beredskapsdepartementet

Deres dato

Deres referanse

Vår referanse

Vår dato

2017/2330 NBE

12.12.2017

Høringssvar – Statens sivilrettsforvaltning – revisjon av finansavtaleloven

Statens sivilrettsforvaltning (SRF) viser til Justis- og Beredskapsdepartementets høring om ny finansavtalelov (deres referanse 17/4746), som blant annet innebærer en gjennomføring av de i hovedsak privatrettslige delene av EØS-direktivene 2014/17/EU om boliglån, 2014/92/EU om betalingskontoer og (EU) 2015/2366 om betalingstjenester i norsk rett.

Dette høringssvaret gjelder forslaget om nye lovregler som legger til rette for gjennomføring av EUs direktiver. SRF har vurdert utredningen i lys av å være sentral vergemålsmyndighet.

§ 8 Kunder med verge

Innledningsvis gjør vi oppmerksom på at det i kommentarene til § 8 i andre avsnitt på side 120 er vist til § 70. SRF legger til grunn at det siktes til § 69 (1).

Lovforslagets § 8 bygger delvis på gjeldende § 25 femte ledd. SRF mener at lovforslagets § 8 ivaretar kontohavers rett til informasjon.

Mindreårige har ikke rettslig handleevne, jf. vergemålsloven § 9. Denne utøves av den mindreåriges verge. Mindreårige har imidlertid rådighet over midler den mindreårige har tjent eller fått til egen rådighet, jf. vergemålsloven § 12. For mindreårige under 15 år redegjør departementet for to valg: Konto hvor vergene ikke får tilgang til kontoinformasjon, eller ingen konto som den mindreårige kan disponere selv. For en mindreårig under 15 år vil det være opp til vergene å avtale med betalingstjenesteyteren både om det skal inngås avtale om konto hvor den mindreårige får disponere midler, og om hvem som skal motta opplysninger på vegne av den mindreårige kunden. Vergen kan nå avtale den løsningen som denne mener er mest hensiktsmessig, hensett til barnets modenhet.

Forslaget i § 8 første ledd bokstav a annet punktum innebærer at kunder som har fylt 12 år får rett til innsyn i opplysninger om egne kundeforhold hos en tjenesteyter. SRF mener at forslaget ivaretar den mindreåriges rett til innsyn i eget kundeforhold, samt at vergen etter en vurdering kan ivareta en kontrollfunksjon, som det å avslutte kundeforholdet eller trekke tilbake samtykke til at kontoinformasjon bare sendes den mindreårige under 15 år. SRF mener at dette gir trygghet for en fornuftig bruk av midler.

På side 121 i høringsnotatet er det redegjort for at tjenesteyteren ikke har en plikt til å gi informasjon av eget initiativ til den mindreårige, jf. forslaget til ny § 8 første ledd bokstav a. Departementet legger til grunn at ordlyden «*hos en tjenesteyter*» medfører at den mindreårige i utgangspunktet må møte hos tjenesteyteren om denne krever det og at begrepet «*innsyn*» skal forstås slik at den mindreårige ikke har krav på å få opplysningen tilsendt, sammenstilt eller utlevert. Samtidig er bestemmelsen ikke til hinder for at tjenesteyter, når denne finner det forsvarlig, kan velge å imøtekomme et ønske om innsyn på en annen måte. SRF mener formuleringen «*hos en tjenesteyter*» ikke bør tolkes dithen at det stilles et krav om fysisk oppmøte, men at vergen og tjenesteyteren ved kontoetableringen bør ha anledning til å avtale den løsning som anses mest hensiktsmessig sett hen til barnets modenhet.

§ 69 Kunder over 18 år

Lovforslagets § 69 er for en stor del en videreføring av § 25 i gjeldende lov, med unntak av det som er videreført i § 8. SRF mener lovforslaget ivaretar mindreåriges rett til å inngå avtale om betalingstjenester for midler han eller hun har rett til å disponere over etter reglene i vergemålsloven, samt være mottaker av opplysninger som etter loven skal meddeles kunden. Videre er vi av den oppfatning at forslaget ivaretar vergehaveres rett til å betjene sin egen økonomi og motta den kontoinformasjon som de etter loven skal ha.

§ 33 Retten til kontoavtaler og betalingstjenester

SRF har ingen innspill til ordlyden i § 33, men ønsker å knytte enkelte kommentarer til spørsmål om fremleggelse av gyldig legitimasjon.

I siste avsnitt på side 50 i høringsnotatet fremgår det at det hovedsakelig er utlendinger som kan ha problemer med å legge frem gyldig legitimasjon. SRF gjør i den forbindelse oppmerksom på at tilsvarende problemstilling i enkelte tilfeller også gjør seg gjeldende ved legitimering av vergehavere. Problemstillingen ble tatt opp i forbindelse med vergemålsreformen i brev fra Justis- og beredskapsdepartementet, Finansdepartementet og Finanstilsynet. Brevene følger vedlagt til departementets orientering (se vedlegg 1 og 2 vedrørende legitimering av person med verge og vedlegg 3 vedrørende legitimering av verge ved opprettelse av vergekonto).

For mange vergehavere kan helsemessige forhold skape utfordringer med å ankomme banken. Videre er det flere av de eldste vergehaverne som ikke har pass. Dette har i enkelte tilfeller medført utfordringer når fylkesmannen skal opprette konto for en vergehaver og banken krever pass som eneste gyldige legitimasjon. De ovennevnte vedlagte dokumentene drøfter og konkluderer med hva som kan aksepteres som godkjent legitimering i vergemålsordningen. Problemstillingene er primært relevante for bestemmelsene i hvitvaskingsloven, men SRF mener likevel at det er relevant å gjøre oppmerksom på problemstillingen også i forbindelse med denne høringen.

§ 40 Kontoinformasjon

I lovforslagets § 40 fremgår det at kontoavtalen skal angi at kunden i et skriftlig dokument jevnlig, og minst hver måned, har krav på kontoinformasjon som minst må omfatte opplysninger om perioden som omfattes, dato og saldo ved forrige informasjon, oppdatert saldo samt transaksjonsopplysninger for hver gjennomførte betalingstransaksjon.

Bestemmelsen er relevant for vegers regnskapsplikt. Verger som er pålagt regnskapsplikt skal årlig sende inn en fullstendighetserklæring, selvangivelse og kontoutskrifter for året på transaksjonsnivå. SRFs «*Veiledning kontroll av vergeregnskaper*» beskriver dette nærmere. Ekstern revisor krever fremlagt månedlige, transaksjonsbeskrivende kontoutskrifter i et ikke redigerbart format. Det er jevnlig utfordringer med banker som ikke sender kontoutskrifter for måneder uten transaksjoner. Resultatet for enkelte innsendte vergeregnskap er at det vedlegges for eksempel kun 8 eller 10 kontoinformasjonsutskrifter. Fra revisor resulterer dette i ikke godkjent regnskap og totalvurderingen av årets avlagte vergeregnskap får merknad.

SRF tolker lovforslagets ordlyd i § 40 dithen at kontoinformasjon skal sendes til kontohaver hver måned, også i måneder uten utførte transaksjoner. I motsatt fall vil det ved årets slutt være en eller flere perioder som det ikke finnes noen opplysninger om.

§ 42 Endring av kontoavtalen, passiv aksept

Lovforslagets § 42 regulerer endring av kontoavtalen. SRF vil gjøre oppmerksom på at endring av kontoavtaler også er omtalt i SRFs Regelbok punkt 5.6 og i skjemaet som bankene bruker når de melder inn renteendringer til SRF. Regelboken regulerer forholdet mellom banken, sentral vergemålsmyndighet og lokal vergemålsmyndighet, og supplerer gjeldende lover og forskrifter for plassering av vergemålsmidler i bank. SRF krever to måneders varslings for de endringer som meldes inn og skal gjelde for nye kunder. Til forskjell kan bankene iverksette nye renter forholdsvis omgående for sine øvrige, nye kunder.

Rentevarslings skjer etter en to-sporet ordning:

1. SRF mottar rentevarslings ved at bankene sender inn nevnte rentevarslingskjema. SRF publiserer så endringen på vergemal.no.
2. Bankene varsler selv sine løpende kundeforhold ved renteendring, inklusive vergemålskunder.

Statens sivilrettsforvaltning mener at lovforslagets § 42 gir uttrykk for en løsning som er i overensstemmelse med de krav som stilles i SRFs Regelbok.

Med hilsen

Nicolai Beck
seniorrådgiver

Børre Anders Skarstein
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet underskrift.